

čega čmrljevega, ki mu je v živež. Želo ima navadno dolgo in silno ojstro. Služi pa najprej v to, da z njim svojo zalego v globoke čmrljeve celice poklada; potem pa tudi v brambo. Tega se pa lahko prepričamo, če mravljo čez sredo primemo. tedaj hitro stegne svoje želo, ga obrača in suče neznano naglo na desno in levo, okrog in okrog ter skuša sovražnika zadeti. Ali na ta način tudi čebele pika in pokončuje; ali zato v čebelni panj sili, da tam svojo zalego nastavlja, ali le živeža išče. še ni dokazano ter bodo še le opazovalne skušnje pozneje dokazale.

Spet neki drug čebelar ovaja neko živalico kot dvomljivega prijatelja čebelarstvu. Soznanil sem se, pravi ta, z živalico, katere prej nisem videl ali pa ne porajtal. Velikosti je kakor sršen, po vnanjem pa bolj čmrlju podobna, popolno črne barve, ki se na tamnozelenkasto spreminja. Kedar človek živalico vidi letati, bi mislil, da je govnjač (po nekaterih krajih dr. . . brbec). Žužek se rad okoli čebelnih panjev plazi ter skuša skozi žrelce v panj priti. Išče li medú ali čebel, se do zdaj še nisem mogel prepričati. Čebelni prijatelj najbrž da ni ter z gole prijaznosti ne sili v panj. Te dni sem v nekem panju dva usmrtena našel. Znabiti nam bo vedel kak naravoslovec kaj več o tem črnuhu povedati.

Paša živine in naši srenjski pašniki v ravninah.

(S posebnim ozirom na Dolenjsko.)

Spisal V. Rohrman.

III.

Naše srenjske pašnike smo do dandanes popolnoma v nemar in opešati pustili; prizadevati si moramo toraj, da sedanje pičle dohodke povekšamo s zboljšanjem, vsakoletnim umnim obdelovanjem in umno porabo pašnikov in vkrenemo vse, kar je v to potrebnega in izpeljivega. Sicer se je uže mnogo pisalo o tem in nasvetovalo umno obdelovanje pašnikov, vendar in gotovo ne bode odveč, ako tudi tu podam pota, po katerih naj bi v prihodnje hodili. V splošnem morajo se srenjski pašniki v sledečem izboljšati:

Vsi mokrotni, posebno pa močvirni prostori naj se osušijo. Lege pašnika, v katerih zaostaja voda, rodijo le kisle in ojstre trave in škodljiva želišča; hranitba na takih pašnikih živini ne more biti vspešna — vsaj ji je taka paša večkrat toliko škodljiva, da ji sledijo razne bolezni. Sicer živina kaj nerada uživa kislo pičo in jo mora le gladk tej prisiliti. Na takih legah je nujna potreba, da se preobilna in zastajajoča voda odpelje. V to vrežejo se po padu pašnika potrebni jarki, katere je najboljšje pokriti, ker jih živina sicer hitro shodi in zasuje; kolikokrat se pa tudi ne zgodi, da živina po nepredvidnosti v jarek pade in se telesno poškoduje?

Pokriti jarki ali podzemeljski odtoki za vodo res več stanejo; za to pa imajo toliko več prednosti kakor nepokriti.

Kolikokrat bi v naših razmerah zadostoval samo eden primerno izpeljan jarek in konec bi bilo zastajoče mokrote in tolikanj škodljivih vpljivov iste. Če odpeljemo preobilno močo, zataremo kisle trave na paši, ki počasi posahnejo in zginejo, ker smo jim odvzeli v obilni mokroti potrebni pogoj za življenje. Mesto njih pa se zarodijo prave, sladke trave. Da se osušeni

prostori hitreje zarastejo, je najboljšje, da se na spomlad kakor hitro sneg skopni, ruša popali, krepko z brano prevlači in pozneje s travo obseje. Tako si lahko dosedaj neporabljive lege pašnika predelamo v trajno dobre.

Pašniki naj se namenu primerno trebijo, čisti in obdelujejo. Iz sedajnih gmajn odpraviti moramo vse nepotrebno germičevje in škodljiva in plevelna zelišča, katera kradejo prostor in živež ruši in so priljubljena gnjezda vsako vrstnin pašni živini nadležnim in škodljivim mrčesom. Tako trebljenje se je dosedaj pri nas popolnem pogrešalo, dasiravno so naše gmajne, počez preprežene sto neplodno šaro, toliko potrebne, da bi jih očistili. Poruvanje škodljivih zelišč izvrši se najboljšje na spomlad.

Ravno tako iztrebiti moramo mah, katerega je čedalje več po naših gmajnah; mah je kaj škodljiv, ker je sam na sebi nevžiten a izpodriva in zatira, kjer se je vgnjeznil, kaj hitro boljše travo.

Tudi kamenje moramo iz pašnikov pospraviti ker nam je le za škodo, če leži sem ter tje po pašniku. Naj se pridno pobira in stavi v kupe. Rabi se to kamenje kaj dobro pri napravi podzemeljskih odtokov za vodo, ker se z njim napolnujejo jarki; rabi se ga tudi lahko za ogradenje pašnika.

Krtine moramo na spomlad poravnati in raztrositi po pašniku. Raztrošene krtine gnojé kolikor toliko pašnik, kedar iste dež izpira; to se pa ne zgodi, če krtine nedotaknjene pustimo na mestu ležati, katere se zraven tega le počasi zarastejo in delajo površje ruše kupčasto.

Živalski odpadki naj se po možnosti razdele, da se ne zatare ruša pod njimi in se zadržuje prebotna rast trave okolo istih. Okolu krajeka kaj bujno izraste kolobar trave, katerega živina le povoha a se ga ne dotakne, ker ji je zopern. Živalski odpadki naj se pa sproti ne raztrošajo, ker se s tem onesnaži trava, katere živina ne vživa. Raztrosijo naj se odpadki še le potem, ko smo prostor popasli in na ta kos vsaj nekaj časa ne bodemo gonili živine. Le na ta način se gnojilna vrednost odpadkov še v največ meri doseže. Enako umno tudi ravnamo, če nabiramo odpadke in znosimo na kup za napravo komposta, s katerim se pašnik gnoji. Na mestih, kjer je ruša pašnika zelo opešala, ker smo s prevlečenjem v spomladi mah iztrebili in sploh na golih prostorih, naj se ruša po možnosti pomladi in zboljša s tem, da se z nova zaseje. Tako zboljšanje ruše izvršuje se lahko polagoma t. j. da se po okoliščinah in sredstvih kos za za kosom izboljša. Če ni ta povsem plodunosen trud končan v enem letu, izpeljano je delo vendar lahko v več letih — vspeh nam ne izostane! Pašnik naj se umno rabi, prav popasé. Na ta način si milako najizdatnejše izkoristimo pašnik. Mi ne smemo, kakor je to dandanes navada, živine na paši sleherni dan po celem pašniku preganjati, ker se stem preveč krme zgubi. Pašna živina hodi po naravnem nagonu za pašo, ktera ji je najbolj všeč; za borno obraščene prostore pašnika se manj zmeni in išče le boljših; s takim tavanjem pa živina preveč shodi in stepta. Ravno tako je večkrat napačno, da se vsamožna pašna živina skupno pase, ker se trata pašnika neenakomerno popase in slabše izkoristi.

Red v paši je neobhodno potreben, ker se sicer veliko klaje po nepridnem potratu in živina pri tem le slabo hrani — kar oboje gotovo ni gospodarno.

Tegadel moramo pašnik namenu primerno rabiti. Razdeliti ga moramo po jakosti ali dobroti za porabo po baži pašne živine, toraj v pašnik za goved, pašnik

za ovce, pašnik za prešiče itd. Najboljše lege in najbolj obraščeni prostori pašnika odločijo naj se za pašo goveji živini, suhe lege odmerijo naj se ovcam in žebetom, mokrotni prostori pašnika pa prešičem.

Nadalje naj se živina ne goni vsak dan po celem pašnem prostoru, katerega smo ji odločili, marveč naj se ta prostor razdeli v več delov ali kosov in naj se kos za kosom popase.

Kjer bi gospodarstvene, kakor krajevne razmere ne dopuščale razdelitev pašnika za pašo po baži pašne živine, naj se vrsti pašna živina, kakor to letni čas in jakost pašnika kaže. Po govedi se popase prostor lahko z ovcami ali žebeti.

Kjer pa ni priporočljivo, da bi se goveja živina čredila t. j. vrstila v paši z ovcami ali žebeti in je pravilna menjava v porabi paše z različno pašno živino toraj nemogoča, naj se n. pr. skupno z govedo pasejo žebeta ali ovce, zraven prešičev naj se pasejo gosi.

Za prešiče naj se vsigdar določi posebna paša, katero naj se razdeli v nekaj kosov, da se en čas na enem, en čas na drugem kosu pasejo in se med tem časom prvi kos zopet lahko obraste. Gosi pasejo naj se skupno s prešiči.

Kjer se redijo konji v večji meri in se izrejajo žebeta, naj se istim tudi določi posebna paša. Kjer je pa glavna pašna živina goved, kakor pri nas navadno in si izrejamo le za domačo potrebo žebeta, ondi se lahko z govedo skupaj pasejo.

Glavna reč pri vsem je ta, da se pašnik — naj je razdeljen za pašo govede, žebet itd. ali pa v celi obsežnosti namenjen za čredenje v paši ali pa za skupno pašo živine, — primerno razdeli in se živina nekaj časa na enem, nekaj časa pa na drugem itd. kosu pase; ko se je n. pr. prvi kos popasel, preide se na drugi kos pašnika; med tem časom se pa prvi kos lahko odpočije in v miru obraste; tedaj je tudi najbolj priložen čas, da se živalski odpadki enakomerno po njem raztrosijo, ki po dežju izprani pašnik kaj dobro pognojijo in tako pridelek pašnika pomnožé. Tako oskrbovan pašnik nam da lahko podvojene in večje pridelke v paši.

Posamezne dele pašnika pa je potreba ograditi. Ograje omogočijo tudi lažje varovanje živine na paši, ker se živina ne razide v ograjenem prostoru, kakor se ji sicer navadno zljubi in pastirjem ni treba toliko dirjati in jo zavračati. Na razdeljenih in ograjenih pašnikih zadostuje toraj manjše število pastirjev.

Ogradé naj se posamezni deli pašnika z živimi mejami in drevesnimi nasadi. Taki nasadi nam dajejo še posebne koristi; oni služijo za bran mrzlim vetrovom ki zadržujejo raščo in sušijo rušo; dajejo blagodejno senco živini ob času, ko solnce močno pripeka, ki ji je tolikanj potrebna za spočitek in mirno prebavanje; oni so tudi pribežališča pred plohami in nevihtami, katerim je živina dostikrat izpostavljena; vrhu vsega nam dajejo pa ograje same na sebi lahko vsakoletne in lepe dohodke.

(Konec prihodnjič.)

Cestno blato dobro gnojilo.

Po mestih pa tudi po glavnih cestah postržejo cestno blato. Da je to blago dobro, vidimo takoj na tem, da po teh kupih, če jih ne odpeljejo, rase kaj vspešno travo. V cestnem blatu se nahajajo izmetki živine, pa tudi cestno blato samo na sebi je vredno, da se pospravi in porabi za gnojenje posebno močvirnih travnikov in njiv. Cestno blato mehanično izboljšuje

zemljo, seveda toliko bolje, kolikor večje vrednosti je bilo kamenje, s katerim se je cesta nasipala. Granitev in posebno bazaltov grušč je velike vrednosti, ker v teh kamninah se nahaja posebno veliko za rastlinsko življenje toliko potrebnega kalija in celo fosforove kisline. Apnenikov grušč je manjše vrednosti, ker ima le malo teh snovi, pač pa dokaj oglenčevo kislega apna, zato pa je cestno blato iz onih cest, katere se nasipajo z apnenim kamenjem, prav porabljev za ilovne in kremenčeve zemlje, katerim pomanjkuje apna, katero je posebno deteljnim, sočivnatim in žitnim rastlinam neobhodno potreben živež. Pa tudi fizikalno tako blato izboljšuje zemljo s tem, da jo ogreva in rahla; zato umni kmetovalci rabijo navadno apno, s katerim potrosijo ilovne zemlje, da jim vsvojijo apnenca, rastlinam toliko potrebne snovi. Apnenec pa dela peščeno zemljo tudi bolj zrezno, zato cestno blato tudi na rahlih zemljah služi v izboljšanje, to je v boljšo zveznost. Ogljenčevokislo apno je sicer v navadni vodi zelo malo raztopljivo pa z gnojenjem posebno s hlevskim gnojem, z gnojnico, skretnico i. d. nahaja se dokaj, amonijakalnih solij, katere pa pospešujejo raztopnost apna. Apno pa požira tudi razne kisline posebno spersteninske, kakeršne se posebno v močvirnih zemljah nahajajo. Zato pa tudi vidimo vspeh potrošenja cestnega blata po močvirnih travnikih, na katerih se kmalo prikažejo sladke trave in tudi deteljice. Kdor more naj skrbno spravlja na kup cestno blato in četo polije še z gnojnico, napravil bo prav dobro gnojilo za svoje posebno močvirne senožeti pa tudi za težke zemlje.

Razpis cesarske štipendije

za kmetijsko šolo „Francisco-Josefinum“ v Mödlingu pri Dunaji.

Nj. c. kr. apostoljsko veličanstvo presvitli cesar so darovali iz svoje privatne kase za kmetijsko šolo „Francisco-Josefinum“ v Mödlingu za prihodnji triletni tečaj od 1886/7 l. počenši eno ustanovo (štipendijo) po 250 gold. na leto.

Za sprejem v to šolo je treba:

1. Dovoljenja starišev ali oskrbnikov;
2. starosti najmanj 16 let;
3. dokazov o taki šolski izobrazenosti, kakoršnih

je pridobiti po dobro dovršenih spodnjih štirih razredih javnih srednjih šol.

Zelo želeto je tudi dokaza o kakih dejanstvenih na kakem kmetijstvu pridobljenih vednostih.

Prosilci za to ustanovo naj svoje prošnje s potrebnimi prilogami vložijo najdalje do 31. avgusta t. l. pri vodstvu „Francisco-Josefinum“ v Mödlingu, od ktere se dobivajo tudi zavodovi programi.

Štipendisti plačevanja šolnine niso oproščeni.

Od c. kr. ministerstva poljedelstva.

Zemljepisni in narodopisni obrazi.

Nabral Fr. Jaroslav.

34.

Kozak zaporožki na obisku.

Pokrajina niže vodopadov Dnjeprovih se je nazivala Zaporožje. Na ti rodovitni ali neobdelani zemlji so stanovali kozaki zaporožki, razdeljeni na „kurenje“. Ko-

Jarine dostikrat ne rastejo enakomerno, ampak nekaj je uže zrelo, nekaj pa še zeleno. Tukaj ne kaže čakati, dokler vse ne dozori, ampak treba požeti, ko je bolj, kakor dobra polovica dozorela. Nekaj zrnja gre sicer v izgubo, zato je pa slama boljša.

Vsakako slabo ravnajo, ki še mokro žito domov spravljajo. Godi se pa kaj takošnega precej pogosto, zlasti ob slabem vremenu. Mokro žito se ne daje doma lahko posušiti, da ne bi nič škode trpelo. Ako pa uže sploh škodi popolnem uiti ne more, je boljše, če se to na njivi godi. Sploh je pa tudi tukaj treba potrpežljivosti. Mokro snopje se mora večkrat razvezati in sušiti. Če na ta način vselej ne dobimo zelo neskvarjenega zrnja in slame, vendar vsakako takošne, ki je za razne potrebe še zmiraj porabna in vrednostna.

„G. Gl.“

Slabo gospodarstvo s senom in gnojem.

Ne morem tajiti, da mnogokrat prisilijo denarne zadrege gospodarja, da proda najboljšo kravo iz hleva, le da se reši tožbe od strani upnika ali eksekucije za zastale davke. Vendar pa se godi po naši deželi posebno v nekaterih okrajih silno slabo gospodarstvo, in znane so mi vasi, katere večinoma vso seno prodajajo, torej le malo živine in še to zelo revno redijo. Prav tako prodajajo gnoj, prav za prav bi moral reči, zametavajo gnoj, ker ga prodajajo koš po 30 soldov, in v košu ga je saj 10 centov, tako torej, da velja cent 3 borne solde. Nič bolje se ne godi s pepelom, tem neprecenljivim gnojem za senožeti, katerega zvrhani mernik prodajajo za en groš! Koliko bi pač pepel in posebno gnoj hlevski doma zalegel, koliko več bi sena pridelali, ko bi z onim za take ničeve cene prodanim gnojem in pepelom gnojili travnike, senožeti in deteljišča. Smelo morem trditi, da bi še enkrat toliko sena spravili skupaj in da bi zamogli potem podvojiti število govede, katera ima dandanes tako visoko ceno, da se pač sme reči, kdor si sedaj s živinorejo ne more pomagati, ta je sploh nesposoben za gospodarstvo. Količkaj prida voličev velja par blizo 200 gold.! Triletna voliča pa veljata 300 gold. Prav tako je s kravami, ker mlekarski fini izdelki se zamorejo za prav poštene cene prodajati. Štedi rajši, kar le moreš, da tiste borne groše dobiš, katere si sicer skupil za prodani gnoj in pepel, z gnojem boš bogatejšje pognojil njive, s pepelom in gnojnico pa gnojil travnikom. In kako zapravljivo pač ogromna večina kmetovalcev ne ravna z gnojnico in scalnico v hlevih! Redek je hlev, v katerem bi našel primerno urejeni jarek za zbiranje in odpeljevanje živalske scavnice v posebno gnojniško jamo, v katero naj bi se stekala gnojnica tudi iz gnojišča, katero je splošno kaj malomarno napravljeno in oskrbovano. Pač pa se toliko hasljiva gnojnica scejja po cestah v namen morda, da bi bolj rastlo kamenje, katerega imamo morda še premalo? Ne tožimo vedno, da slabo gre, ampak pomagajmo si sami in skrbimo, da iz sleherne stvari umemo pridobiti si kak dobiček in gotovo v umnem gospodarstvu z gnojem, gnojnico, pepelom itd. našli bomo izdatno pomoč za povišanje pridelkov. Če bomo pridno zbirali vso gnojnico in gospodinje pa skrbno spravljale pepel, pepeluško, saje, kosti itd. ter s temi snovmi gnojili travnike, zagotovljeni smemo biti, da bomo ne le več, ampak tudi dokaj tečniše klaje pridelovali, saj ste pač zapazili, kako močno se kar sama razraste deteljica po senožeti, katera se je pepelila. Zbirajmo vse odpadke, kakoršni se v kmetiji sploh nahajajo, na pr. blato iz dvorišča, smeti, plevel, trske, žaganje,

blato iz bajerjev, iz cest, krvi, kosti, čeva itd., vse ima, ko je sprstenilo, dobro gnojilno moč. Ne pozabimo, da gnoj je os, krog katere se vrti poljedelstvo in kdor umniše gnoji, toliko boljših in obilajših pridelkov navadno ima.

Pa tudi prodaja sena naj se omeji, kolikor je le največ mogoče; najumniše je, če se vso seno doma porabi za živino, od katere dobivamo pri današnjih cenah gotovo lepah dohodkov in obilno gnoja, zopet s katerim zamoremo bogato gnojiti in tako zagotoviti si, da naše zemlje ostanejo vedno rodovitne.

Le tisti gospodar, ki vse seno doma pokrmi in ves gnoj porabi za lastno kmetijo, resnično umno ravna in ni se mu bati ubožanja njegove zemlje.

Paša živine in naši srenjski pašniki v ravninah.

(S posebnim ozirom na Dolenjsko.)

Spisal V. Rohrman.

III.

(Konec.)

V vinorodnih pokrajinah, kakor je naša, ogradimo posamezne dele pašnika z drevjem, ki nam daje potrebno trtno kolje in trtno vezilje. Zarodimo toraj vrbe in topole — drevje, katero kaj naglo raste in ima izvrstno obrastljivost, ker poganja mladike iz štora, porobkov in korenin. Izgoja tega drevja je pa tudi najpriprostejša, najlažja in zahteva najmanj truda in stroškov, kar je gotovo velike vrednosti.

Izmed vrb zasadimo si beko, ki nam daje v mladikah najboljšo robo za vežnjo trt, za vezí pri lesenih obrocih itd. Topola nam daje pa dobro trtno kolje, katerega potrebujemo sleherno leto.

Na vlažnih prostorih in sploh ob vodi zasadimo tudi pletno vrbo, rakitje ali trskovca, ki nam daje potrebno šibje za različne pletenine, kakor za pletenje košev, vrbasev itd. S tako robo skušajmo se sami preskrbljevati, v kolikor nam jo je v gospodarstvu potrebne, vsaj nam je zimski čas gotovo ugoden za taka dela.

Ograje zasadimo toraj z beko, katero izgojimo nizko za obrezavanje blizo tal, kar ji tudi najbolj vgaja. Zaredimo jo s krepkimi mladikami. Vmes pa nasadimo v določeni razdalji (na pr. 6 ali več metrov) topole s kolmi in izgojimo do sežnja in bolj visoka debela za obsekavanje „na glavo“.

Za tak nasad naj se pred zimo ali na spomlad zemlja v mér črt, ki naj ločijo posamezne dele pašnika na širokost in globokost 32 cm. (enega čevlja) prekoplje; to delo se tudi lahko in hitro z oralom in dvema brazdama opravi. V tako obdelano zemljo se sadike (mladike) bek potikajo poševno (ker se tako rajše vkorenijo in primejo) in bolj na gosto. Pregosti naraščaj se pozneje lahko razredči in se iztrebijo vsa slabotna drevesca. Nasad naj se dobro s trnjem zagradi, da se varuje pred poškodovanjem po živini. Topolom, katere smo vmes nasadili s kolmi, pa je potreba za oporo koljaj.

Pašnike v suhih legah je koristno po čez nasaditi z drevjem, ki naj hrani vlažnost v zemlji, ker senči trato in jo s tem podpira v rašči. V to si lahko nasadimo sadno drevje, in sicer tako, katero daje dosti sence in močno rodi. Za Dolenjsko bi bile za tak nasad kaj koristne tepke, katere rodè obilno dobrega sadu.

Kakor na mejah posameznih delov pašnika, tako naj se pašnik ogradi tudi ob vodi, da ga ne spodjeda in ne odnaša zemlje.

Taki nasadi povekšajo vsakoletne dohodke iz pašnikov, povekšajo vrednost pašnika, zlepšajo okolico in blažijo nrave ljudstva.

Kakor za senco, tako moramo po možnosti skrbeti, da ima živina na paši dobre pitne vode in ne trpi žeje.

Če imamo potrebno vodo za namakanje pašnika na ponudo, se z isto pašnik še z najboljšim vspehom gnoji. Kjer imamo odveč kacega gnojila, kakor gnojnice, komposta, cestnega blata, pepela itd., ga pašniki porabijo ravno tako hvaležno, kakor vse druge kulture.

Uživalci srenjskega pašnika naj si nadalje skupno preskrbé z enim skarifikatorjem ali razrezovalcem — orodjem, katero je za obdelovanje pašnika enake vrednosti, kakor pljug za obdelovanje polja. Razrezovalec je vprežno orodje in ima navadno po 7 nožev ali črtal, s katerimi se razreže ruša pašnika.

Tako razrezavanje ruše je neprecenljive koristi, ker ima sedaj v zemljo, katera je bila po živini shojena in steptana, toplota, vlažnost in zrak vstop, katerih skupno delovanje v zemlji je potrební pogoj za rahljanje površne plasti pašnika, za boljšo rejo in krepko spodraščljivost pašnih trav in zelišč. Zraven tega služi razrezovalec kaj dobro za uničevanje mahú. Pašnik naj bi se sleherno leto po končani paši na jesen obdelal s tem orodjem.

Vsaka srenja naj ima tudi svojega pastirja „čednika“, doraslega človeka, ki naj varuje živino in naj se opusti pri skupni paši dandanašnja navada, prepustiti živino nedorasli mladeži v varovanje.

To vse so pota, po katerih zamoremo naše revne gmajne zboljšati in pomnožiti dosedanji vžitek, iz istih z razmerno malimi stroški. Naloga je toraj, iti resno in z združenimi močmi na delo! Srenjske paše so vlast srenj, toraj last posestnikov kot srenjskih udov, ki se delijo v uživalni pravici po visokosti zemljišnega davka, ki ga plačujejo.

Zberite se toraj srenjski udje po dogovoru na prvo priložno nedeljo skupaj in pojte na gmajno. Prehodite jo in posvetujte se vzajemno, v čem bi se zboljšala, kako naj bi se skupno oskrbovala in nadalje vspešneje rabila — vsaj bode to v občo prid in v posebno korist vsakemu posamezniku. Pretresujte vse okolnosti in odločite se konečno po zrelem presojanji v pošteev jemáje tudi denarne stroške, ki bi bili v to potrebni. Le malo več brižnosti in zanimanja in stvar je dognana!

Če ste uživalci gmajn ta korak naredili, je treba za djanstveno izpeljavo tega, kar ste za izboljšanje gmajne za potrebno spoznali, tudi resne volje, doslednega dela. Ni ravno potreba, da se vsa zboljšanja nankrat dovrše, marveč je tudi dobro in umno, ako se po možnosti, to je po denarnih sredstvih, čez koje v to svrhu razpolagamo, in družih okolščinah izpeljujejo, če se tudi še le v več letih izvrše. Lotimo se pa uže dejanstveno koristnega in nujno potrebnega dela!

Stroški, ki se bodo v to porabili, so neznatni in nezmerno mali z večjim užitkom, kojega nam bodejo dajali zboljšani, umno obdelani in oskrbovani in umno rabljeni pašniki. V stroških se delijo posamezni srenjski udje najboljše po velikosti uživalne pravice.

Konečno navajam v izgled dolenjskih razmer, ki dopuščajo in opravičujejo pašnike v današnjih okolnostih, iste okolo Dobrave in Dobrovske vasi pri Ško-

cijanu na Dolenjskem. Zraven obsežnih senožeti ob potoku Radulji (pritoku Krke) nahajamo v tej pokrajini še precej gmajne; tu menim iste okoli Dobrovske vasi. Pravico paše na tej gmajni uživajo še skupno Dobroska vas, Tomaževa vas in vas Strajne.

Na to gmajno mejila je še večja gmajna sosedne Dobrave. Toda to so pred leti (l. 1879) razdelili med srenjske ude, kateri so jo premenili v polje in s tem odpravili skupno pašo. In še dandanes vprašamo Dobravca, je li zadovoljen sedaj, ko je odpravljena skupna paša, sleherni nam dá odgovor: „da ni zadovoljen, da je sedaj slabše, ko ni več skupne paše, ker redi do tri četrť manj živine, kakor poprej in še to mora na „štriku“ po mejah in strnišču pasti. Žival se mu sedaj tako dobro ne redi, reja je pri tem dražja“ itd. itd. Radi Dobravcem verjamemo — vsaj njim primanjkuje za vspešno izkoristenje polja, ki so si ga naredili iz paše, cela vrsta v to potrebnih pogojev, kakor sem jih skraja navajal — posebno pa prometnega kapitala za nastale večje gospodarske stroške, ker se jim delo sedaj povsod množi, ne da bi nosilo temu primernega sadu. Res je, dá Dobravci sedaj, ko so opustili skupno pašo, redijo blizo tri četrť živine manj, kakor prej, kar si razložimo, pa le deloma, tudi iz istine, da pridelujejo na zdajšnjem polji premalo krme. Če pomislimo, da se v tej pokrajini redi precej govede, konj (kobil za žebeta), prešičev in da se živina in še posebno mladina blizo ves čas v letu, odkar sneg skopni noter do novega snega na paši redi in preživi; radi verjamemo, da se sosedje Dobroščani in drugi boljše počutijo z gmajno, ker razvidijo, da s skupno pašo vspešneje gospodarijo in to še posebno v današnjih razmerah, ko nam le živinoreja zagotavlja boljšo bodočnost; ta pa bode tem dobičkonosnejša, čem bolj bomo naše gmajne v vsem, kar je potrebnega in izpeljivega, izboljšali.

Razpis cesarske štipendije

za kmetijsko šolo „Francisco-Josefinum“ v Mödlingu pri Dunaji.

Nj. c. kr. apostoljsko veličanstvo presvitli cesar so darovali iz svoje privatne kase za kmetijsko šolo „Francisco-Josefinum“ v Mödlingu za prihodnji triletni tečaj od 1886/7 l. počenši eno ustanovo (štipendijo) po 250 gold. na leto.

Za sprejem v to šolo je treba:

1. Dovoljenja starišev ali oskrbnikov;
2. starosti najmanj 16 let;
3. dokazov o taki šolski izobraženosti, kakoršnih

je pridobiti po dobro dovršenih spodnjih štirih razredih javnih srednjih šol.

Zeló želeti je tudi dokaza o kakih dejanstvenih na kakem kmetijstvu pridobljenih vednostih.

Prosilci za to ustanovo naj svoje prošnje s potrebnimi prilogami vložijo najdalje do 31. avgusta t. l. pri vodstvu „Francisco-Josefinum“ v Mödlingu, od katere se dobivajo tudi zavodovi programi.

Štipendisti plačevanja šolnine niso oproščeni.

Od c. kr. ministerstva poljedelstva.